

Wetenschappen • Historische mijlpalen van het zeewetenschappelijk onderzoek

Paster Pype

De *Paster Pype* deed tussen 1949 en 1985 dienst als peilboot en hydrografisch schip van de Belgische Marine. In die hoedanigheid was het schip verantwoordelijk voor het continu in kaart brengen van de zeebodem voor de Belgische kust, o.a. met het oog op het afbakenen van bevaarbare scheepsroutes. Daarnaast leverde de *Paster Pype*, net als verschillende andere marineschepen, een bijdrage aan Project Zee, een multidisciplinair oceanografisch Belgisch onderzoeksprogramma dat tussen 1970 en 1976 plaatsvond.

De *Paster Pype* (Raphodon/belgian-navy.be).

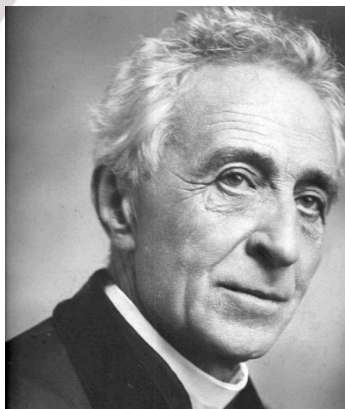
Korte geschiedenis van de *Paster Pype*

SCHEEPSWERF	Boelwerf – Temse, België
Tewaterlating	4 oktober 1948
INDIENSTNAME	1949
AFMETINGEN	41,1mx 7,72m x 2,9m
TONNENMAAT	290 ton (bruto) 57 ton (netto)
ROEPLETTERS	ORCP
HISTORIEK	<ul style="list-style-type: none"> • 1949 - 1985: Regie van het Loodswezen en Belgische Marine (<i>Paster Pype</i>) • 1985 - 1997: Koninklijk Marine Kadettenkorps Oostende (<i>Paster Pype</i>) • 1997: <i>Paster Pype</i> wordt onzewaardig geacht en moet herstellingen ondergaan • 2003: <i>Paster Pype</i> erkend als varende erfgoed • 2011: <i>Paster Pype</i> gesloopt door Van Heyghen Recycling, Gent

De *Paster Pype* werd gebouwd op de Belgische scheepswerf van J. Boel & Zonen in Temse in opdracht van de Belgische Marine, die het schip in 1946 bestelde [2]. Het schip werd genoemd naar de aalmoezenier Henri 'Paster' Pype, die zich eind 19^e en begin 20^e eeuw inzettede voor de rechten en het welzijn van de Belgische vissersgemeenschap [6]. Het vaartuig werd gebouwd onder

leiding van ingenieur Frank Van Dycke naar de plannen van een eerder gebouwde *Paster Pype*. Dit eerste schip werd gebouwd op de werf in Cockerill, was in 1939 in dienst gekomen, tijdens de Tweede Wereldoorlog opgeëist door de Duitse Kriegsmarine en in 1944 uiteindelijk tot zinken gebracht [1, 2, 3]. De nieuwe *Paster Pype* werd op 4 oktober 1948 te water gelaten in het bijzijn van onder andere de toenmalige Minister van Verkeerswezen Achiël Van Acker en werd vanaf 1949 ingezet als peilboot, hydrografisch schip en als opleidingsplatform voor loodsen. In 1985 werd de *Paster Pype* voor die taak vervangen door de [Ter Streep](#), waarna het schip in bruikleen ingezet werd als opleidingsschip voor het Koninklijk

Henri 'Paster' Pype, de aalmoezenier naar wie het schip vernoemd werd ([Ureel, 2013](#)).

Marine Kadettenkorps Oostende. Het was in deze periode het oudst varende schip dat volledig van Belgische makelij was, maar in 1997 werd het onzeewaardig verklaard en drongen herstellingen zich op [1, 2, 3, 4]. Omwille van de historische waarde van dit puur Belgische vaartuig werd in 2003 beslist om de *Paster Pype* als varend erfgoed te erkennen, waardoor de restauratie met overheidssteun konden uitgevoerd worden. De vzw Maritieme Site Oostende (MSO) kon zo vanaf 2003 met een eerste schijf aan subsidiegelden de werken aanvangen, met de bedoeling om de *Paster Pype* in 2005 opnieuw te laten varen [2, 5, 6]. Hier kwam echter weinig van in huis. Het uitblijven van nieuwe subsidies in de daaropvolgende jaren bezegelde ten slotte het lot van het schip: de *Paster Pype* werd in 2011 van Oostende naar Gent getransporteerd, waar het vaartuig gesloopt werd door de firma Van Heyghen Recycling [2, 7, 10].

De laatste reis van de *Paster Pype* van Oostende naar Gent op 1 juli 2011 (belgian-navy.be).

Bijdrage aan de wetenschap

De *Paster Pype* was gedurende zo'n 30 jaar actief als hydrografisch schip en had daarbij de opdracht om de zeebodem voor de Belgische kust in kaart te brengen, met het oog op het optimaliseren van de veiligheid van de scheepvaart. Het schip speelde zo een essentiële rol bij het lokaliseren en opmeten van de zandbanken in het Belgische deel van de Noordzee en het afbakenen van bevaarbare scheepsroutes [1, 2, 6, 7]. In de loop van de jaren 1970 werd de *Paster Pype* ook ingeschakeld in 'Project Zee'. Met de lancering van dit project, de [eerste fase van het programmatorisch onderzoek van de Noordzee](#), werd vanaf eind 1970 door de federale overheid een belangrijke impuls gegeven aan het multidisciplinair oceanografisch onderzoek in België. Tijdens 'Project Zee' werkten tussen 1971 en 1976 200 onderzoekers uit verschillende disciplines en van 40 universitaire labo's en wetenschappelijke instellingen samen bij het verzamelen van wetenschappelijke data en het ontwikkelen van modelleringstechnieken om de impact van natuurlijke fenomenen en antropogene (door de mens veroorzaakte) effecten op het mariene milieu te simuleren [9]. Gedurende dit eerste grootschalige, interdisciplinaire en systematische marien onderzoeksprogramma in België werden verschillende vaartuigen ingezet voor studietochten op zee, zoals o.a. de [A962 Mechelen](#), de [M472 Kortrijk](#), de [A963 Spa](#), de [A958 Zénobe Gramme](#) en de [M471 Hasselt](#) [8, 9]. De *Paster Pype* was eveneens van dienst: het schip werd ingezet voor bemonsteringscampagnes in de kustzone (tot 6 km) waar het water te ondiep was voor grotere marineschepen. Het onderzoek aan boord van de *Paster Pype* concentreerde zich met name op de aanwezigheid van verontreinig-

gende stoffen in de kustwateren en stond onder leiding van het Instituut voor Hygiëne en Epidemiologie (tegenwoordig [Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid](#)). De bemonstering werd uitgevoerd op 12 locaties op ca. 400, 3000 en 6000 meter in zee en rond golfbrekers. Tussen 1971 en 1975 werden zo ongeveer 340 water- en sedimentmonsters genomen [8].

De *Paster Pye* aangemeerd in het Franse Saint Malo ([Raphodon/belgian-navy.be](#)).

Hoe verwijzen naar deze fiche?

VLIZ Wetenschappen (2015). *Hydrografisch schip Paster Pye* – Historische mijlpalen van het zeewetenschappelijk onderzoek. *VLIZ Information Sheets*, 152. Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ): Oostende, 4 pp. (versie 13/08/2015)

Bronnen

- [1] Van de Zeemacht tot de Marine (1946-2005), **op:** website De Vrienden van de sectie Marine van het Koninklijk Museum van het Leger en de Krijgsgeschiedenis (http://www.marine-mra-klm.be/vloot_zm_marine_185.htm).
- [2] **Muësen, L.** (2011). Peilboot *Paster Pye* gesloopt. *Nieuwsbrief Op Stoapel 12*: 1-4, [details](#)
- [3] **Van Ginderen, L.; Delgoffe, C.** (1996). Fotoboek Belgische zeemacht = Album photographique force navale = Photobook Belgian navy 1946-1996. Vlaamse Maritieme Ruilvereniging: Antwerpen. 192 pp., 180, [details](#)
- [4] Bericht tewaterlating *Paster Pye*, **in:** *Nieuwsblad van Temsche*, zondag 3 oktober 1948, [online raadpleegbaar](#).
- [5] *Paster Pye* eerste varende monument, **in:** Het Nieuwsblad, 5 april 2003, [online raadpleegbaar](#).

- [6] **S.b.d.s.** (2003). De t/s Paster Pype : eindelijk beschermd. *Neptunus*, nr. 271, 2003(2), p. 124.
- [7] **LBB.** (2011). 'Varend Erfgoed' Paster Pype gesloopt. *Het Laatste Nieuws*, 30 november 2011, p. 19.
- [8] **Lagring, R.; De Cauwer, K.; Devolder, M.; Scory, S.** (2012). Resuscitation of the data collected during the first years of modern oceanography in Belgium. "PMPZ-DBII". Final Report. Belgian Science Policy Office: Brussels. 69 pp., [details](#)
- [9] **Herman, R., Mees, J., Pirlet, H., Verleye, T., Lescrauwaet, A.K.** (2013). Marien onderzoek. In: Lescrauwaet, A.K., Pirlet, H., Verleye, T., Mees, J., Herman, R. (Eds.), *Compendium voor Kust en Zee 2013: Een geïntegreerd kennisdocument over de socio-economische, ecologische en institutionele aspecten van de kust en zee in Vlaanderen en België*. Oostende, Belgium, p. 12-75., [online raadpleegbaar](#)
- [10] **Ureel, U.** (2013). "Menhère Herrie" voor het vissersvolk... Paster Pype voor de Oostendenaars (1854-1926), in: *Ledenboekje Loodsen Sport Vereniging Oostende 2013*, [online raadpleegbaar](#).

